

A pandémia receptet ír a Föld egészségére

írta: Johan Rockström és Lila Warszawski

Johan Rockström a németországi Potsdami Klímahatáskutató Intézet igazgatója és a Potsdami Egyetem földrendszertani tanszékének professzora. Ő fejlesztette ki a Planetáris határok elméletet, amely az emberi fejlődés határaival foglalkozik a Föld eltartóképessége alapján. Lila Warszawski a Potsdami Klímahatáskutató Intézet kutatóelemzője. Lila pályafutását asztrofizikusként kezdte, mára csaknem 10 éve foglalkozik a klímaváltozás globális hatásainak kutatásával.

"A globális közjavak kezelése nélkül - óceánjainktól és a levegőtől kezdve egészen az egészséges erdőkig és a biodiverzitásig - a bolygó és az egyetemes emberi egészség elérhetetlen célok maradnak."

A 2020-as évet „szuper évként” emlegették, amelyben az éghajlat, a biodiverzitás és a fenntartható fejlődés érdekében történelmi találkozók révén nagyszerű terveket szőtt a nemzetközi közösség az antropocén gyepelőjének átvételére. A koronavírus-járvány következtében azonban dugába dőltek a tervek, a politika, üzlet, a civil társadalom és a tudomány kénytelen volt szüneteltetni a bolygó életmentő kezdeményezéseit. Paradox módon azonban a "szuper év" váratlan célokat ért el: 2019-hez képest 5-6%-kal csökkent az üvegházhatású gázok kibocsátása, amely nem áll távol attól a tudományos alapú céltól sem, hogy 2020-tól minden évtized elteltével felére csökkentsék a globális kibocsátást.

Ünnepelnünk kellene? Nem. A gazdaság leállása, ami nagymértékű munkanélküliséget és emberi nyomorúságot okoz, nem jelenthet utat a fenntartható fejlődés és az éghajlati célok elérése felé. De a világjárvány emlékeztet bennünket az átalakulás mértékére, amiről akkor beszélünk, ha sikerül folytatni az emberi fejlődést egy stabil és fenntartható módon. Valójában, ha a járvány után csak egy dolog marad meg bennünk, akkor az az, hogy globális közjavak kezelése nélkül - óceánjainktól és a levegőtől kezdve egészen az egészséges erdőkig és a biodiverzitásig - a bolygó és az egyetemes emberi egészség elérhetetlen célok maradnak.

Az ember és a bolygó egészségének kapcsolatát ma már több kutatás, köztük a Planetáris Egészség Kezdeményezés/Planetary Health Initiative is bizonyította. A kapcsolat például a COVID-19 és az éghajlat- és természeti válság között valós. Tudjuk, hogy a természetes élőhelyek pusztítása a mezőgazdaság és a városok terjeszkedése javára növeli az állati vírusok emberekre történő áttérjedésének kockázatát, amelyre a globális felmelegedés és a szennyezés még jobban ráerősít. Ha csökkenteni akarjuk a jövőbeni világjárványok kockázatát, meg kell védenünk a természetes ökoszisztémáinkat és az éghajlat stabilizálására kell törekednünk. 2019-ben, alig hat hónappal a világjárvány előtt a tudósok bizonyítékokat találtak a bolygó vészhelyzetére vonatkozóan, mivel egyre nagyobb a kockázata annak, hogy a Földön az életet biztosító rendszer visszafordíthatatlanul sérül.

És bár megérkezett a COVID-19, a klímaváltozás is a nyakunkon maradt. Az ismeretek egyre biztosabban azt mutatják, hogy a legrosszabb még hátra van, és ez sokkal hamarabb eljőhet, mint gondolnánk. Egy nemrégiben készült tanulmány azt jósolja, hogy mindössze 30 év

múlva akár 3 milliárd ember is „gyakorlatilag élehetetlenül” forró, a szaharai sivataghoz hasonló körülmények között fog élni, elveszítve ezzel a környezeti biztonságot, amely az emberi civilizációt az elmúlt 11 000 évben fenntartotta.

A COVID-19 hirtelen megrázkódtatást okozott, ami az antropocén fenntarthatatlanul összetett globalizált világának a megnyilvánulása. Tanulhatunk ebből a hirtelen sokkból, ha határozottabban reagálunk az ökoszisztéma összeomlása és az éghajlat instabilitása miatti fenyegetésre. 2021-ben ott kell újramegkezdünk, ahol a vírus véget ért, és a COVID-19 utáni lendület a helyreállítás és egy ellenállóbb világ építése érdekében reményt ad. A világjárvány receptet írt nekünk a paradigmaváltásra, azon rendszerre vonatkozóan, amelytől egészségünk és jóllétünk függ. Ez egy recept, amellyel mindenképpen élnünk kell.